

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno 561 Usque Ad Annum 633

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1759

VD18 90117832

§.39. Liturgia Gallicana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66072)

Sæculum VII
A.C. 601.

§. XXXIX.

Liturgia Gallicana.

Inter. 3. Ma-
vill. Liturg.
Gall. c. 5.

Conc. Vas.
II. c. 3.

Quæ Augustinus de diversitate cele-
brandi Missam in Galliis & Roma
dixit, occasionem mihi præbent de Li-
turgia Gallicana pauca memorandi. In-
tio Antiphona, quam Introitum dicimus
sicut in Ecclesia Romana, cantata fuisse
creditur. Id vero certum, *Kyrie Elejse*
fuisse recitatum. Tum Presbyter illud
pronunciabat, quod Præfationem appe-
labant, id est, brevem exhortationem ad
populum, ut Diem sanctum sancte trans-
igeret. Inde legebatur Prophetia, aut
recitabatur alia lectio Veteris Testame-
ti, & sequebatur Psalmus seu Respon-
sorium, quod nobis Graduale est. Dia-
cono silentium imperante Presbyter præ-
mam Orationem seu Collectam, ad cu-
jus initium non nunquam genua flecte-
bantur, recitabat. Subdiaconus lege-
bat Epistolam, tumque Diaconus proce-
dens cum Libro Evangelii, illud in Pul-
pito legebat. In Festis Sanctorum, Ac-
ta ipsorum ante has tres lectiones et
Scriptura legebantur. Quando oratio
habebatur ad populum, id perlecto E-
angelio fiebat. Finita prædicatione, ex-
xire jubebantur Excommunicati, Diaconus
ex Sacristia Vasa Sacra proferebat
& Fideles, viri fœminæque, panem &
vinum

vinum offerebant. Cum deinde Presbyter tantum panis & vini, quantum opus erat, super Altare posuisset, ea contegebat palla, seu mappa bombycina, ejus magnitudinis, ut supra totum Altare extenderetur. Postea legebantur Diptycha, quæ Nomina Sanctorum, quorum Memoria per hoc Sacrificium colebatur, & illorum, tam vivorum, quam mortuorum, pro quibus offerebatur, continebant. (*) His lectis adjungebat Presbyter Collectam, quam idcirco Collectam post nomina appellabant. Deinde Fideles osculum pacis invicem sibi dabant, & Presbyter aliam Orationem, quæ vocabatur Collecta post pacem, recitabat.

Tum Presbyter illud pronunciabat, quod hodie Præfationem dicimus, & tunc temporis Contestatio, Illatio, aut Immolatio dicebatur. In ea brevibus verbis illius Diei Mysterium, vel vita cujusdam Sancti referebatur, eratque in singulis Missis alia, sicut etiam Orationes; at semper præmittebantur solemnia illa verba: *Sursum corda!* & reliqua, quæ omni tempore & in omnibus orbis Ecclesiis usitata invenimus, & claudebatur illis verbis: *Sanctus &c.* seu Trisagio, *O o 2* quod

Sæculum VII
A. C. 601.

Con. Matis.
II. c. 4.

Greg. II.
Mir. S.
Mart. c. 14.

Conc. Vas.
II. c. 3.

(*) Hier wünschte ich eine Widerlegung unsers Protestanten die nur erträglich wäre.

Sæculum VII quod universus populus concinebat.
A. C. 601. Post *Sanctus*, & loco Canonis dicebatur

Missa in Gal-
lia. Collecta seu Oratio brevissima, & in qua-

Greg. 11.
Mir. Mart.
c. 30.

libet Missa alia, quæ Actioni Sacrificii
seu Consecrationi, connectebatur illis
verbis: *Qui pridie quam pateretur* etc.
Consecrationem Calicis sequebatur ora-
tio, dicta Collecta post Secretam, seu
post Mysterium, quia Consecratio
missa voce pronunciabatur. Postea di-
cebatur alia Collecta & quasi Prefatio
ad Orationem Dominicam, quam totus
populus, Orientalium Christianorum
tunc, cantabat, & recitata rursus alia Col-
lecta, Diaconus dicebat: *Inclinate capu-
ta vestra, ut benedicatur vobis*, mox
Episcopus Benedictionem sæpius impera-
tiebatur, quem Ritus Episcopi nostri in
Festis solemnibus hodieque servant. Se-
quebatur Communio, quam acceptam
omnes, etiam fœminæ, ad Altare acci-
debant. Viris Evcharistia (*) in manus
dabatur, quam ipsimet ori admovebant.

(*) Auf seiner 530. Seite hat der Prototyp
nachdem er oben 2. oder 3. Zeilen ausgelassen hat
Wort: Viris Evcharistia in manus dabatur, ge-
ben: Den Männern gab man das gesegnete
te Brod. Und gleich darauf: Qui non Evcha-
ristiam, Eulogias tamen accipiebant: Die
gen, so nicht mit communicirten, empfingen
das gesegnete Brod. Beides heißet bey uns
das gesegnete Brod. Das erstemal ist es

Diaconi Communionem Calicis distri-
buebant, &, qui non Evcharistiam, Eu-
logias tamen accipiebant, seu Panes be-
nedictos, in Signum, quod Communione
Ecclesiæ gauderent.

Hæc erat Liturgia Gallicana in sexto
Sæculo, & duobus sequentibus; quod
ex Testimonio Auctorum illius ætatis
cognoscimus, & majore certitudine ex
antiquo Lectionario, anno 1685. Typis
edito, item ex tribus antiquis Missali-
bus seu Sacramentariis, anno 1680. vul-
gatis. Antiphonarium autem deperdi-
tum necdum in lucem produci potuit.
Inter illa, quæ Liturgiam Gallicanam a
Romana diversam faciunt, præcipua sunt
sequentia; Prima Præfatio, Lectio Ve-
teris Testamenti ante Epistolam, tres
Collectæ post Nomina, post Pacem, & post
Consecrationem, brevis Canonis, &
solemnis Benedictio ante Communionem.

Liturgiæ Gallicanæ Auctores extitisse
creduntur S. Hilarius, qui præter Librum
Hymnorum, etiam alium de Mysteriis
scripsit. Museus Presbyter Massiliensis,
qui jubente Episcopo Venerio ex Sacra
Scriptura Lectiones pro Festis totius an-

Sæculum VII
A. C. 601.

Mabil. litur.

I. c. 5. n. 24.

Greg. 10.

hist. c. 8.

Id. v. Hist.

c. 14.

v. Mabil. lit.

G. I. c. 4. n. 5.

Hier. Script.

c. 100. Genn.

illust. c. 79.

O o 3 ni

Versälschung, und das zweytemal ist es auch im
Lutherischen Sinn ein sehr ungeschickter Ausdruck,
weil man eines von dem anderen nicht unterschei-
den kann.

Sæculum VIIni cum Responsoriiis & Capitulis con-
A. C. 601. gruis excerpfit. Scripsit deinde Librum
 de Sacramentis, qui præter Preces, &
 Contestationes seu Præfationes etiam
 Psalmos pro varietate Lectionum can-
 tandos complectebatur. Obiit sub Leo-
 ne & Majoriano circa medium Sæculi
 quinti. Sidonius Missarum Librum com-
 posuit, cui Gregorius Turonensis Præ-
 tionem præposuit.

Greg. II.
hist. c. 23.

§. XL.

De Missione in Angliam.

Sanctus Augustinus S. Gregorium ro-
 verat, ut Reliquias S. Sixti Martyris
 sibi mitteret, quippe in quodam loco de-
 cebant, se habere hujus S. Martyris Cor-
 pus, qua de re S. Augustinus dubitabat.
Post inter. 9. S. Gregorius transmissis Reliquiis, dicit
*Nisi Corpus istud, quod Populus Marty-
 ris esse credit, edito prodigio clarescat, &
 nisi veteres testatum faciant, sibi Mar-
 tyrii ipsius historiam cognitam esse, ar-
 tror, optime te facturum, si locum, in quo
 Corpus jacet, penitus obstruas, & Reli-
 quias, quas a me expetiisti, in alium lo-
 cum reponas, ne populus, relicta re certa
 illud colat, quod incertum est.*

Mellito & Sociis Roma profectis, ad
 que adhuc in itinere constitutis S. Grego-
IX. epist. 71. rius scripsit in hunc modum: *Ubi ad
 Fratrem nostrum Augustinum perveneritis*